

ПРОГРАМА

вступного іспиту зі спеціальності

035 Філологія

для здобувачів вищої освіти

третього (освітньо-наукового) рівня

Вступне слово

Програма складена з урахуванням програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 035 «Філологія». Вона містить два розділи, у першому з яких відображено загальнолінгвістичні питання, а у другому – питання дисциплін фахового спрямування.

Метою вступного іспиту є визначення рівня знань та умінь претендентів на навчання за освітньо-науковою програмою 035 “Філологія” Інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій Національного університету “Львівська політехніка”, зокрема визначення рівня теоретико-методологічної підготовки вступника, його вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання актуальних питань у філологічних науках, готовності до науково-дослідницької діяльності.

Розділ 1. Загальнолінгвістичні питання

1. Мова як об'єкт лінгвістики. Функції мови.
2. Мова і мислення, їх взаємодія. Когнітивний підхід у сучасній лінгвістиці.
3. Мова і комунікація. Відображення комунікативних цілей у структурі мови.
4. Соціальна природа мови. Мова й суспільство, мова й культура.
5. Соціальна стратифікація мови. Мова й особистість.
6. Розвиток мови. Проблема походження мови. Множинність мов.
7. Мова як система / механізм / пристрій. Внутрішня структура мови.
8. Рівні (модулі) мови. Моделі мови. Інтегральні рівневі моделі.
9. Звуковий механізм мовної комунікації.
10. Мовленнєвий апарат і функції його компонентів.
11. Механізми мовлення (артикуляційні процеси).
12. Елементи акустичної теорії утворення мовлення.
13. Акустичні характеристики основних класів звуків.
14. Сприйняття мовлення: анатомо-фізіологічна база й основні фази сприйняття.
15. Принципи опису інтонаційної системи мови.
16. Об'єкт і завдання морфології як частини теорії мови.
17. Поняття морфеми: визначення та основні властивості.
18. Позиційна класифікація морфем.
19. Поняття словоформи. Основні властивості словоформ.
20. Морфологічна класифікація мов.
21. Граматичне значення і граматична категорія (загальне поняття).
22. Відмінок: загальна характеристика та основні типи відмінкових систем.
23. Місце синтаксису в теорії опису мови.

24. Традиційна й сучасна синтаксична теорія.
25. Універсальне й варіативне в синтаксичній структурі.
26. Речення як максимальна синтаксична одиниця. Істотні ознаки речення.
27. Словосполука. Різні трактування терміна *словосполука*. Типи складників. Іменна група. Прийменникова група. Дієслівна група.
28. Синтаксичні відносини, їхні типи. Формальні засоби вираження синтаксичних відносин.
29. Поняття керування. Валентності слова. Семантичні та синтаксичні валентності, співвідношення між ними.
30. Поняття узгодження.
31. Синтаксичні процеси. Типи процесів, їхні функції.
32. Предикатно-аргументна структура предикації.
33. Типологія предикації (елементарного речення).
34. Принципи синтаксичного членування речення. Теорія членів речення.
35. Сучасні формальні теорії синтаксису.
36. Наявні розуміння терміна *значення* в різних моделях мовного знака.
37. Проблема багатозначності: мовна й мовленнєва багатозначність; полісемія, омонімія та дифузність значень; методи розрізнення багатозначності.
38. Системність організації лексико-семантичного рівня. Семантичне поле й найважливіші кореляції між його елементами.
39. Компонентний аналіз значення: загальні принципи, етапи розвитку, приклади конкретних методик.
40. Основні проблеми формальної семантики природної мови.
41. Експліцитна й імпліцитна інформація у висловлюванні.
42. Сучасні проблеми фразеології та фразеографії.
43. Типи лексико-семантичної інформації в словнику інтегральної моделі опису мови.
44. Сучасна українська лексикографія.
45. Семантичні метамови: загальне поняття, основні типи, ділянки застосування.
46. Дискурсологія як розділ лінгвістики. Дискурс як об'єкт міждисциплінарного вивчення.
47. Типи дискурсивних явищ: макроструктура, мікроструктура, роль дискурсивних чинників на всіх рівнях мови.
48. Модуси дискурсу: усний і письмовий. Жанри та типи дискурсу.
49. Когнітивний і експериментальний психолінгвістичний підходи до дослідження дискурсу.
50. Текстово-дискурсивні категорії.
51. Умови формування структурної лінгвістики. «Курс загальної лінгвістики» Ф. де Соссюра та його значення.
52. Мова й мовлення. Синхронія й діахронія. Субстанція і форма.
53. Структурна лінгвістика і структуралізм.
54. Празька лінгвістична школа. Розроблення типології у працях.
55. Французький структуралізм. Лінгвістичні концепції Е. Бенвеніста й А. Мартіне. Принцип економії в лінгвістиці.
56. Данський структуралізм. Основні особливості глоссематичного підходу

до мови.

57. Дескриптивна лінгвістика. Концепція Л. Блумфілда. Розвиток дескриптивізму у працях З. Харріса та ін.
58. Основні принципи дескриптивного підходу до мови.
59. Американська етнолінгвістика. Е. Сепір та його школа. Типологічна концепція Е. Сепіра. Ідеї про зв'язок мови і культури. Гіпотеза лінгвістичної відносності Б. Ворфа.
60. Критика структуралістської парадигми. Чомськіанська революція.
61. Основні властивості генеративного підходу до мови, зіставлення структуралістської й генеративістської парадигм.
62. Основні методи структурної лінгвістики. Дистрибутивний аналіз.
63. Основні методи структурної лінгвістики. Трансформаційний аналіз.
64. Формальні моделі як засіб лінгвістичного аналізу.
65. Психолінгвістика. Експериментальні методи роботи з інформантами у психолінгвістиці.
66. Когнітивна лінгвістика. Базові поняття когнітивної лінгвістики.
67. Когнітивна теорія метафори.
68. Семантика в когнітивній лінгвістиці.
69. Теорія когнітивної граматики.
70. Критика когнітивного підходу в сучасній лінгвістиці.

Розділ 2. Питання дисциплін фахового спрямування

1. Становлення прикладної лінгвістики як наукової дисципліни. Об'єкт прикладної лінгвістики.
2. Підходи до визначення терміна *прикладна лінгвістика*; широке і вузьке розуміння прикладної лінгвістики.
3. Специфіка методів прикладної лінгвістики (моделювання, формалізація).
4. Експериментальні методи у прикладній лінгвістиці.
5. Комп'ютерна лінгвістика та її інструментарій. Теорія знань як теоретичне підґрунтя комп'ютерної лінгвістики.
6. Основні напрями комп'ютерної лінгвістики.
7. Гіпертекстові технології подання тексту. Текст і гіпертекст.
8. Історичне коріння гіпертекстових систем. Компоненти гіпертексту, елементи типології гіпертексту.
9. Корпусна лінгвістика як розділ прикладної лінгвістики: мета та завдання.
10. Базові поняття корпусної лінгвістики.
11. «Корпусні» методи в лінгвістиці.
12. Типологія корпусів текстів: дослідницькі / ілюстративні корпуси, динамічні / статичні корпуси. Параметризація проблемної ділянки.
13. Вимоги до корпусу текстів з погляду користувача.
14. Досвід розроблення корпусів текстів. Фундаментальні корпуси для англійської, німецької та французької мов тощо.
15. Досвід розроблення корпусів текстів. Фундаментальні корпуси для української мови.
16. Системи, що забезпечують доступ до корпусів текстів.

17. Побудова конкордансів. Сфери застосування.
18. Бази даних. Структура бази даних, її залежність від предметної ділянки. Подання та опрацювання лінгвальних даних.
19. Машинний переклад. Розвиток методик машинного перекладу.
20. Сучасні методики машинного перекладу.
21. Галузі використання машинного перекладу. Найважливіші системи машинного перекладу.
22. Прикладні аспекти статистичної лінгвістики.
23. Породження тексту. Генератори тексту. Граматики тексту, використовувані в генераторах. Генератори сюжету.
24. Теорія і практика інформаційно-пошукових систем. Основні поняття інформаційного пошуку.
25. Лексикографія як дисципліна прикладної лінгвістики: мета й завдання.
26. Базові параметри типологізації словників.
27. Типи словників і сфери лексикографічного опису мови.
28. Основні структурні компоненти словників.
29. Частотні словники: специфіка, призначення.
30. Асоціативні словники: специфіка, призначення.
31. Нетрадиційні типи лінгвістичних словників: авторські словники, словники метафор тощо.
32. Основні структурні компоненти словникової статті (зони словникової статті).
33. Комп'ютерна лексикографія. Лексикографічні бази даних.
34. Автоматичні словники. Вимоги до словників, задіяних у системах опрацювання природної мови.
35. Термінознавство й термінографія. Поняття *термін* і *терміносистема*.
36. Найважливіші напрями сучасних досліджень у галузі термінознавства й термінографії.
37. Словники лінгвістичних термінів та лінгвістичні енциклопедії.
38. Переклад як прикладна дисципліна. Види перекладу.
39. Семіотичний аспект прикладних студій.
40. Політична лінгвістика. Предмет і завдання політичної лінгвістики.
41. Аналіз політичного дискурсу.
42. Методика контент-аналізу.
43. Методика когнітивного картування.
44. Юридичні аспекти мови й мовні аспекти права та юридична лінгвістика.
45. Судова лінгвістика як розділ прикладної лінгвістики.
46. Лінгвістична експертиза соціальних мереж.
47. Комп'ютерний контент-аналіз: історія, методика проведення.
48. Програми комп'ютерного контент-аналізу.
49. Text Mining: контент-моніторинг. Сфери застосування. Методика проведення.
50. Прикладна й теоретична лінгвістика: проблеми взаємовпливу. Рефлексія лінгвістичної теорії в прикладній лінгвістиці.

51. Комп'ютерні засоби аналізу мови (морфологічний аналіз).
52. Комп'ютерні засоби аналізу мови (графематичний, фоносемантичний аналіз).
53. Комп'ютерні засоби аналізу мови (синтаксичний аналіз).
54. Комп'ютерні засоби аналізу мови (ключові слова).
55. Комп'ютерні засоби розпізнавання іменованих сутностей (англ. named-entity recognition).
56. Автоматичне анування, тематична класифікація, розпізнавання відношень (англ. extracting relations).
57. Емоційний аналіз тексту, аналіз тональності, аналіз настроїв (англ. sentiment analysis, opinion mining).
58. Підходи до автоматичної ідентифікації метафори в сучасній науці.
59. Статистичний аналіз лінгвального матеріалу: галузі застосування.
60. Статистичні методики атрибуції тексту.
61. Показники асоціації в лінгвостатистиці.
62. Векторний аналіз у лінгвістиці.
63. Інтернет-лінгвістика: теоретичні основи.
64. Специфіка електронної комунікації.
65. Лінгвістичні особливості віртуального комунікативного простору.
66. Комунікативна толерантність у віртуальному просторі.
67. Інтертекстуальність як риса інформаційної культури.
68. Інтертекстуальність інтернет-текстів.
69. Інтернет-жанр та функціонування мови в інтернеті.
70. Жанрово-прагматичні особливості інтернет-комунікації.
71. Структура й тенденції розвитку електронних жанрів. Парадигмальні ознаки віртуального дискурсу.
72. Напрями й теорії дослідження соціальних мереж: лінгвальний аспект.
73. Застосування штучного інтелекту в лінгвістичних дослідженнях.

Форми контролю та критерії оцінювання

Організування та проведення вступних випробувань до аспірантури відбувається відповідно до Правил прийому до аспірантури Національного університету «Львівська політехніка» у відповідному році.

Вступний іспит зі спеціальності 035 «Філологія» проводиться у письмово-усній формі згідно з окремим графіком, який затверджує Ректор Університету та який оприлюднюють на інформаційному стенді відділу докторантури та аспірантури й веб-сайті Університету не пізніше, ніж за 3 дні до початку прийому документів.

Екзаменаційні білети вступного іспиту зі спеціальності 035 «Філологія» сформовано в обсязі програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 035 «Філологія», білети затверджує засідання Вченої ради ІКНІ.

Результати вступного іспиту зі спеціальності оцінюють за 100-бальною шкалою.

Екзаменаційний білет вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 035 «Філологія» містить:

письмову компоненту з чотирьох запитань: два питання з **Розділу 1.**

Загальнолінгвістичні питання і два запитання з **Розділу 2. Питання дисциплін фахового спрямування** (кожне із чотирьох запитань екзаменаційного білета оцінюють максимально в 20 балів, максимальна сумарна кількість балів письмової компоненти – 80 балів);

усну компоненту вступного іспиту з чотирьох запитань (кожне із чотирьох запитань усної компоненти оцінюється максимально в 5 балів, максимальна сумарна кількість балів усної компоненти – 20 балів).

Критерії оцінювання кожного запитання письмової та усної компоненти вступного іспиту зі спеціальності 035 «Філологія» є такими:

Оцінка «відмінно» (18-20 балів для запитань письмової компоненти та 5 балів для запитань усної компоненти): вступник в аспірантуру бездоганно засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту запитання; самостійно, грамотно і послідовно з вичерпною повнотою відповів на запитання; демонструє глибокі та всебічні знання, логічно будує відповідь; висловлює своє розуміння тих чи інших проблем; уміє встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано висновувати.

Оцінка «добре» (14-17 балів для запитань письмової компоненти та 4 бали для запитань усної компоненти): вступник в аспірантуру добре засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту запитання, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст запитання, дає неповні визначення понять, допускає незначні порушення в послідовності викладення матеріалу та неточно використовує наукові терміни; нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускає певні похибки у логіці викладу теоретичного змісту.

Оцінка «задовільно» (10-13 балів для запитань письмової компоненти та 3 бали для запитань усної компоненти): вступник в аспірантуру в основному засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту запитання; фрагментарно розкриває зміст запитання і має лише його загальне розуміння; відтворюючи основний зміст запитання, допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, сплутує поняття.

Оцінка «незадовільно» (0-9 балів для запитань письмової компоненти та 2 бали для запитань усної компоненти): вступник не засвоїв зміст запитання, не знає основних його понять; неправильно відповідає на запитання

Виконання завдань вступного іспиту зі спеціальності 035 «Філологія» передбачає необхідність неухильного дотримання норм та правил академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність в Національному університеті «Львівська політехніка». За порушення зазначених норм та правил вступники в аспірантуру притягаються до відповідальності згідно з вимогами чинного законодавства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баран, Я. А. Фразеологія в системі мови. Івано-Франківськ: Лілея, 1997.
2. Бевзенко, С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови: Навчальний посібник. Київ: "Вища школа", 1991.
3. Бехта, І. А. Художній текст у сфері новітніх когнітивних студій //

Закарпатські філологічні студії 9 (2019): 57-62.

4. Бехта, І. А. Концептосфера у динаміці (текст і дискурс у світлі когнітивно-дискурсної парадигми) // Мовні і концептуальні картини світу: 5 (2001): 22-26.

5. Білецький, А. О. Про мову і мовознавство: Навч. посібник для студентів філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: "АртЕк", 1996.

6. Бобкова, Т. В. До визначення корпусної лінгвістики в сучасному мовознавстві. Наукові записки Національного університету "Острозька академія", 2014 (45), 3–6.

7. Вихованець, І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. К.: Наук. думка., 1992.

8. Городенська, К. Г. Словотворна структура слова. К.: Наук. думка, 1981.

9. Дані текстових корпусів у лінгвістичних дослідженнях: Монографія / В. А. Широков, І. В. Шевченко, А. П. Загнітко, І. М. Кульчицький, Т. П. Любченко, Є. Бартмінський, О. П. Левченко, Н. І. Романишин, І. А. Бехта, О. О. Черхава, О. Л. Семотюк. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015.

10. Дарчук, Наталія. "Категорія особи в поетичних текстах Лесі Українки." Лінгвістичні студії (2020): 19-35.

11. Демський, М. Т. Системні зв'язки в сфері фразеології // Мовознавство. 1991. № 2.

12. Денисова, С. П. Типологія категорій лексичної семантики. К.: Вид-во Київського держ. лінгвістичного ун-ту, 1996.

13. Ділай, І. П., М. П. Ділай. "Когнітивна корпусна лінгвістика: сучасний стан і перспективи." *New Philology* 83 (2021): 71-78.

14. Жовтобрюх, М.А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918-1941). К.: Наук. думка, 1991.

15. Загнітко, А. П. Теоретична граматики української мови. Синтаксис. Донецьк: ДонДУ, 2000.

16. Загнітко, А. П. Граматика тексту: мовносоціумні категорії. Записки з українського мовознавства 29 (2022): 149-164.

17. Клименко, Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотворна морфеміка сучасної української літературної мови. К.: ІМНАН, 1998.

18. Кочерган, М. П. Загальне мовознавство : підручник, 4-те видання. К. : ВЦ «Академія», 2011.

19. Масенко, Л.Т. Мова і політика. 2-ге вид., доп. К.: Соняшник, 2004.

20. Математична лінгвістика. [Книга 1. Квантитативна лінгвістика] : навч. посібник / [В. В. Пасічник, Ю. М. Щербина, В. А. Висоцька, Т. В. Шестакевич] // Серія «Комп'ютинг». Львів : «Новий світ -2000», 2012.

21. Німчук, В.В. Мовознавство на Україні в XIV- XVII ст. К., Наукова думка, 1985.

22. Перебийніс, В. І. Статистичні методи для лінгвістів. Вінниця: Нова кн., 2002.

23. Потебня, О. Мова. Національність. Денаціоналізація / Упорядкув. і вступ. ст. Ю. Шевельова. Нью-Йорк: Укр. вільна акад. наук у США, 1992.

24. Русанівський, В. М. Структура лексичної і граматичної семантики.

К.: Наук. думка, 1988.

25. Русанівський, В. М., Тараненко О. О. & all. (2004). Українська мова: Енциклопедія. Видавництво "Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана".
26. Семчинський, С. В. Загальне мовознавство. К.: Вища школа, 1988.
27. Яворська, Г. М. Гібридна війна як дискурсивний конструкт. Стратегічні пріоритети. Серія: Політика 4 (2016): 41-48.
28. Парахонський, Б. О., and Г. М. Яворська. "Онтологія гібридної війни: гра прихованих смислів." Стратегічна панорама 1 (2017): 7-16.
29. Aarts, Jan, and Willem Meijs. *Corpus linguistics II*. BRILL, 2021.
30. *Advanced natural language processing*. MIT OpenCourseWare [Electronic resource]. 2001-2014. URL: <http://ocw.mit.edu/courses/electrical-engineeringand-computer-science/6-864-advanced-natural-languageprocessing-fall-2005>
31. Baker, P. *Glossary of corpus linguistics*. Edinburgh University Press, 2006.
32. Barclay, S. H., Earley, B., & Boone, A. Original Meaning and the Establishment Clause: A Corpus Linguistics Analysis. *Ariz. L. Rev.*, 2019, 61, 505.
33. Benveniste, E. *Problems in general linguistics*. University of Miami Press, 1973.
34. Bhatia, S., Richie, R., Zou, W. Distributed semantic representations for modeling human judgment. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 2019, 29, 31-36.
35. Bloomfield, L. On recent work in general linguistics. *Modern Philology* 25.2 (1927): 211-230.
36. BYU-BNC: British National Corpus [Electronic resource] / Brigham Young University. 2012. URL: <http://corpus.byu.edu/bnc>
37. Dankers, Verna, et al. "Being neighbourly: Neural metaphor identification in discourse." *Proceedings of the second workshop on figurative language processing*. 2020.
38. David, O., Matlock, T. Cross-linguistic automated detection of metaphors for poverty and cancer. *Language and Cognition*, 2018, 10(3), 467-493.
39. Davis, H. G., and Taylor, T. J. eds. *Redefining Linguistics (RLE Linguistics A: General Linguistics)*. Routledge, 2014.
40. De Saussure, F. *Course in general linguistics*. Columbia University Press, 2011.
41. Deignan, A. *Metaphor and Corpus Linguistics*. Amsterdam, 2005.
42. Evan, V., and Green M. *Cognitive linguistics: An introduction*. Routledge, 2018.
43. Evans, V. *Glossary of cognitive linguistics*. Edinburgh University Press, 2007.
44. Fillmore, C.J. The case for case // E. Bach, R.T. Harms eds. *Universals in linguistic theory*. L. etc.: Holt, Rinehart and Winston, 1968. 1-88.
45. Fillmore, C.J. The case for case reopened // P. Cole, J.M. Sadock eds. *Grammatical relations*. – N.Y. etc.: Acad. Press, 1977. 59-81.
46. Geeraerts, D., ed. *Cognitive linguistics: Basic readings*. Vol. 34. Walter de Gruyter, 2006.

47. Gries, S. T. On classification trees and random forests in corpus linguistics: Some words of caution and suggestions for improvement. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, 1(ahead-of-print), 2019.
48. Gries, S. T. Some long overdue additions/corrections (to/of actually all sorts of corpus linguistics measures). *International Journal of Corpus Linguistics*, 2019, 24 (3), 385–412.
49. Gries, S. Th. *Statistics for Linguistics Using*. Berlin, 2013.
50. Günther, F., Rinaldi, L., & Marelli, M. (2019). Vector-space models of semantic representation from a cognitive perspective: A discussion of common misconceptions. *Perspectives on Psychological Science*, 14(6), 1006-1033.
51. Halliday, M. A. (2019). Text as semantic choice in social contexts. In *Grammars and descriptions* (pp. 176-225). de Gruyter.
52. Hinton, Martin. "Corpus linguistics methods in the study of (meta) argumentation." *Argumentation* 35.3 (2021): 435-455.
53. Jackson, J. C., Watts, J., Henry, T. R., List, J. M., Forkel, R., Mucha, P. J., ... & Lindquist, K. A. (2019). Emotion semantics show both cultural variation and universal structure. *Science*, 366(6472), 1517-1522.
54. Keenan, E. L. *Universal Grammar (RLE Linguistics A: General Linguistics)*. Routledge, 2014.
55. Kennedy, G. *An introduction to corpus linguistics*. Routledge, 2014.
56. Koplenig, A. Against statistical significance testing in corpus linguistics. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, 2019, 15(2), 321-346.
57. Kortlandt, F.. *Selected writings on Slavic and general linguistics*. Brill Rodopi, 2011.
58. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We live by*. Chicago, London : The University of Chicago Press, 1980.
59. Lakoff, G., *The Contemporary Theory of Metaphor*. Ortony, A. (ed.), *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press. Second edition, 1993, 202-251.
60. Lakoff, G., *Women, Fire, and Dangerous Things. What Categories Reveal About the Mind*. Chicago: Univ. of Chicago Press, 1987.
61. Langacker, R., *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter, 1991
62. Langacker, R., *Foundations of Cognitive Grammar, Vol. 1: Theoretical Prerequisites*. Stanford: Stanford University Press, 1987.
63. Levchenko, O, Oleh Tyshchenko, and Marianna Dilai. "Automated Identification of Metaphors in Annotated Corpus (Based on Substance Terms)." *CEUR Workshop Proceedings*. Vol. 2870. 2021.
64. Levchenko, O., and Marianna Dilai. "A Method of Automated Corpus-Based Identification of Metaphors for Compiling a Dictionary of Metaphors: A Case Study of the Emotion Conceptual Domain." *2021 IEEE 16th International Conference on Computer Sciences and Information Technologies (CSIT)*. Vol. 2. IEEE, 2021.
65. Levchenko, O., and Nataliia Romanyshyn. "Modern approaches to automated identification of metaphor." 2019.
66. Martin, J. R., Maton, K., & Doran, Y. J. (Eds.). (2019). *Accessing academic discourse: Systemic functional linguistics and legitimation code theory*. Routledge.

67. McEnery, T. *Corpus linguistics*. Vol. 978019. Oxford University Press Inc, 2012.
68. McNeill, D. *The Conceptual Basis of Language (RLE Linguistics A: General Linguistics)*. Routledge, 2014.
69. Müller, F., Waibel B. (n. d.) *Corpus linguistics — an introduction*. Retrieved January 15, 2020 from https://www.anglistik.uni-freiburg.de/seminar/abteilungen/sprachwissenschaft/ls_mair/corpus-linguistics.
70. Naves, T. *Applied linguistics what it is and the history of the discipline* [Electronic resource]. 2002. URL: <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/4701/1/Naves2008ALDisciplinePartIonGrabe2002.pdf>
71. Neuman, Yair, et al. "Metaphor identification in large texts corpora." *PloS one* 8.4 (2013): e62343.
72. Paradis, C. *Lexical Phonology and Morphology (RLE Linguistics A: General Linguistics)*. Routledge, 2014.
73. Paris, Cécile L., William R. Swartout, and William C. Mann, eds. *Natural language generation in artificial intelligence and computational linguistics*. Vol. 119. Springer Science & Business Media, 2013.
74. Perez Paredes. (n. d.) *All things corpus & applied linguistics Research methods: corpus linguistics*. Retrieved January 15, 2020 from <http://www.perezparedes.es/research-methods-corpus-linguistics/>.
75. Robins, R. H. *General linguistics*. Routledge, 2014.
76. Salkie, R. *The Chomsky Update (RLE Linguistics A: General Linguistics)*. Routledge, 2014.
77. Steen, Gerard, ed. *A method for linguistic metaphor identification: From MIP to MIPVU*. Vol. 14. John Benjamins Publishing, 2010.
78. Steen, Gerard. "Towards a procedure for metaphor identification." *Language and literature* 11.1 (2002): 17-33.
79. *The corpus of contemporary American English (COCA)* [Electronic resource] / Brigham Young University. – 2012. – URL: <http://corpus.byu.edu/coca/>.
80. *The Stanford natural language processing group* [Electronic resource]. – 2012. – URL: <http://www-nlp.stanford.edu/>.
81. *The Stanford parser: a statistical parser* [Electronic resource] // The Stanford natural language processing group. – 2014. – URL: <http://nlp.stanford.edu/software/lex-parser.shtml>.
82. Ullmann, S. *Semantics*. De Gruyter Mouton, 2019.
83. Van Dijk, T. A. *Macrostructures: An interdisciplinary study of global structures in discourse, interaction, and cognition*. Routledge, 2019.
84. Van Dijk, T. A. *Text and context explorations in the semantics and pragmatics of discourse*. Longman Group UK Limited, 2019.
85. Vendler, Z. *Linguistics in philosophy*. Cornell University Press, 2019.
86. Wang, Fei-Yue, et al. "What does ChatGPT say: The DAO from algorithmic intelligence to linguistic intelligence." *IEEE/CAA Journal of Automatica Sinica* 10.3 (2023): 575-579.